

Studie av USA och EU:s utrikespolitiska agerande gentemot Hamas

Kan den strukturella realismen förklara aktörernas agerande?

Abstract

In this comparative study I've chosen to look at the foreign policies underlying the statements made by the U.S. and EU directed against Hamas. The U.S. and EU cooperate on a higher level than expected in the difficulties surrounding Hamas and the Israeli-Palestinian conflict in general, and their cooperation is mainly represented by the Quartet of the Middle East and its work. The Quartet is the central player in the difficulties surrounding Hamas and it's working to mediate and promote a democratization process in Palestine. Structural realism has been applied and used for a theory-testing analysis of the U.S. and EU actions. The aim was to test whether the structural realism could explain the U.S. and EU actions against Hamas. Structural realism gave in this study a weak and unsuccessful interpretation and explanation of how and why the U.S. acted as they did. The case with EU on other hand, made structural realism a bit more relevant and gave a weak, but better explanation to why EU acted as they did.

Keywords: The U.S, EU, Hamas, Foreign Policy, structural realism, the Quartet of the Middle East

Number of characters: 67'270

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte	1
1.1.1	Frågeställning	2
1.2	Relevans	2
1.3	Avgränsningar	3
2	Teori	5
2.1	Tidigare forskning	5
2.2	Strukturell Realism.....	6
2.2.1	Teoretiskt ramverk	8
2.2.2	Operationalisering	9
3	Metodologiska överväganden	10
3.1	Forskningsdesign.....	10
3.2	Material och materialinsamling.....	11
4	Bakgrund	13
4.1	Palestina	13
4.2	USA.....	13
4.3	EU.....	14
4.4	Kvartetten	15
5	Empirisk jämförelse av USA och EU:s agerande gentemot Hamas	17
5.1	USA.....	17
5.2	EU.....	19
5.3	Kvartetten	21
5.4	Empirisk slutsats	21
6	Analys av USA och EU:s agerande utifrån strukturell realism	23
6.1	USA.....	23
6.2	EU.....	25
6.3	Slutsats av analysen.....	27
7	Slutsats	29
8	Referenser	31

8.1	Böcker och artiklar	31
8.2	Officiella dokument och utsagor	32

1 Inledning

Termen och begreppet terrorism har under 2000-talet blivit allt mer diskuterat och uppmärksammat och sedan den 11 september år 2001 har terrorism kommit att betraktats som ett av de största hoten mot den västerländska demokratin och den nationella säkerheten (Posen 2001, s. 39-40) (Neumann 2009, s. 1-2). Idag finns det en problematik och ett dilemma huruvida det är acceptabelt eller inte att förhandla med terroriststämplade organisationer då bägge valen innebär problem. Hamas är en organisation som på 2000-talet blivit en central aktör i Mellanöstern och främst i Palestina, denna studie fokuserar på Hamas då de till skillnad från de flesta terroristorganisationer faktiskt blivit folkvalda till att styra områden i Palestina. Här blir dilemmat angående diplomati med terrorister extra stort då det behandlar en terroristorganisation som skall styra delar en stat. Genom att inte förhandla med Hamas kan det uppfattas som en exkludering från världssamfundet, detta kan i sin tur leda till en demokratisk problematik då man exkluderar en folkvald grupp som representerar en stat. En exkludering av Hamas kan ses som en odemokratisk handling men samtidigt är Hamas terroriststämplade av både USA, EU samt en rad andra aktörer. Att istället förhandla med terroriststämplade organisationer så som Hamas kan innebära att det ger dem en legitimitet som bör undvikas då det handlar om grupper som ägnar sig åt våldshandlingar mot stater och civilbefolkning. Terrorism bekämpas ofta med andra medel än diplomati som vi tillexempel kan se i kriget mot terrorismen som USA anför. Det finns de som har argument att det absolut inte går att förhandla med terrorister då demokratier aldrig bör legitimera terroristaktioner (USA, 2002a), även då det underminerar aktörer som använder sig av fredliga metoder.

1.1 Syfte

Jag vill i min studie undersöka USA och EU:s utrikespolitiska förhållningssätt gentemot Hamas, mitt fokus kommer att riktas mot vilken retorik USA och EU fört

gentemot Hamas. Det material som främst kommer undersökas är officiella uttalanden och dokument från de olika aktörerna. Detta kommer hjälpa studien att se hur de diplomatiska relationerna sett ut mellan USA, EU och Hamas från år 2006 fram till år 2012. En teoriprövning av strukturell realism kommer att appliceras på mitt fall för att se om den strukturella realismen har möjlighet att förstå och tolka USA och EU:s utrikespolitiska uttalanden.

1.1.1 Frågeställning

Skiljer sig USA och EU:s utrikespolitiska uttalanden gentemot Hamas åt och i så fall hur? Kan strukturell realism förklara USA och EU:s utrikespolitiska agerande gentemot Hamas?

I min frågeställning har jag använt mig av termen *utrikespolitiska uttalanden*, jag vet att användandet av termen i frågeställningen kan skapa lite tveksamheter till vad som menas samt vad som skall undersökas. För att underlätta förståelsen av min studie och de begrepp jag använder kommer jag att operationalisera detta samt andra begrepp i kapitel 2.2.2.

1.2 Relevans

Problematiken med växande terroristorganisationer och hur dessa skall hanteras aktualiseras inte bara i fallet med Hamas utan även i andra områden, exempelvis genom al-Qaidas ökande inflytande i det syriska inbördeskriget samt al-Shabaabs ökande inflytande i Somalia. Detta är en utveckling som det internationella samfundet har svårt att hantera.

Det diplomatiska dilemma som mitt arbete fokuserar på lägger en grund för den inomvetenskapliga relevansen i mitt arbete. Med studiens syfte i fokus; huruvida utvalda aktörers retorik gentemot med en terroriststämplad organisation ser ut, bygger vidare på en djupare förståelse rörande hur dessa aktörer hanterar dilemma med en icke-demokratisk aktör och kanske en möjlig förklaring till agerandet genom en applicering av den strukturella realismen. Den inomvetenskapliga relevansen i mitt arbete är av värde då man kan föra en diskussion som kopplas till

tidigare forskning samt tillhör en aktuell och väsentlig debatt (Teorell & Svensson 2007, s. 18-19).

Studien kan även ses som viktig och relevant ur ett utomvetenskapligt perspektiv då den ämnar att undersöka påverkan av politiska förbindelser i internationella relationer (Teorell & Svensson 2007, s. 18). Förståeligt är att den samhällliga relevansen i studien är av yttersta vikt, för vad är en forskning utan samhällligkoppling och betydelse (Bjereld et al., 2009, s. 46)? Det kan dock vara riskabelt att lägga en allt för avgörande vikt vid de argument som rör den samhällliga relevansen redan vid valet av problem och undersökningsområde då många undersökningar inte uppmärksammas förrän i efterhand då deras innehåll inte har visat på någon specifik fakta eller tendens (Boström & Uhrwing, 1999 s. 314).

Problematiken i mitt problemområde grundar sig i att Hamas år 2006 vann parlamentsvalet i Palestina och är i och med detta en demokratiskt vald aktör som har legitim rätt att styra delar av Palestina. Hamas är dock även en terroriststämplad organisation av flertalet stater och samfund, däribland USA och EU.

1.3 Avgränsningar

Trots att det vore intressant att göra en större undersökning och se mer generellt huruvida det förhandlas med terroristorganisationer och grupper världen över har jag valt att främst rikta in mig på USA och EU. En tredje aktör, ”the Quartet of the Middle East” (hädanefter kvartetten), kommer även att presenteras och användas i min studie för att på bästa sätt förklara USA och EU:s politiska förhållningssätt gentemot Hamas. Kvartetten som presenteras djupare i kapitel 4.4 består utav representanter från fyra olika aktörer, varav USA och EU är två av dessa. FN och Ryssland är de två andra aktörerna, dock kommer inget fokus i denna studie riktas mot dessa två då jag ämnar att undersöka och fokusera på USA och EU:s retorik gentemot Hamas. När det gäller USA har jag valt att rikta in mig på utrikesdepartementet (Department of State) och deras ageranden. Jag kommer att analysera utrikesdepartementets agerande som USA:s generella förhållandesätt gentemot Hamas eftersom utrikesdepartementet är den myndighet som hanterar de utrikespolitiska frågorna. När det gäller EU har jag istället valt att fokusera på det

Europeiska Rådet (European Council) då dessa sköter beslutsfattandet angående EU:s utrikespolitik. Tanken var från början att fokus skulle riktas på EEAS (EU:s External Actions Service) då dessa hanterar och behandlar EU:s utrikespolitik och diplomatiska förbindelser men eftersom det är rådet som har hand om beslutsfattandet så har fokus riktats dit istället.

Jag har i studien främst valt att fokusera på en specifik tidsperiod för att öka arbetets validitet och omfattning. Tidsperioden som jag främst kommer att fokusera på i min första frågeställning är från och med att Hamas blev folkvalda, år 2006, tills 2012. Utan att på förhand veta hur undersökningen kommer utvecklas och vart den kommer att landa så ger den valda tidsperioden det mest relevanta öppningen för studiens syfte. Detta kan motiveras med att inom denna tidsperiod blir Hamas folkvalda till att styra Palestina (2006), vilket öppnar för det demokratiska dilemmat, en israelisk offensiv mot Gazaremsan (2008-2009), Palestina får en statusuppdatering i FN (2012), samt att under denna tidsperiod är kriget mot terrorismen fortfarande aktivt och verksamt (2006-2012), anført av USA. Detta kan dock ses som många stora händelser som skulle kunna generera för mycket fakta och information och min studie skulle då möjligtvis tappa sin intensitet och djup. Med detta i åtanke har jag valt att använda den valda tidsperioden till att lyfta upp och analysera hur USA och EU:s utrikespolitiska retorik sett ut gentemot Hamas. Att använda sig av den mer generella beskrivningen av hur situationen ser ut och hur den formats kan motiveras genom att USA och EU:s uttalanden mellan 2006-2012 inte är särskilt beskrivande vid de specifika händelser som nämndes ovan, man motiverar oftast sina uttalanden med tidigare nämnda mål och processer, som till exempel att man tycker att *våldet bör avsägas och att man ska följa den utarbetade fredsplan som finns*. Mitt val av tillvägagångssätt kommer att motiveras under studiens gång i samband med presentationer av olika uttalanden från de olika aktörerna. Det skall dock påpekas att tidigare årtal än 2006 kommer att vara återkommande i mitt arbete, främst i bakgrundskapitlet, då jag går tillbaka till tidigare 2000-tal för att se hur olika politiska agendor och agerande kan ha format USA och EU:s utrikespolitik som sedan kan avspeglas mellan åren 2006-2012.

2 Teori

Jag har i min studie valt att använda mig av en komparativ och teoriprovande metod där jag testar den strukturella realismen för att se om den, på ett relevant sätt, kan tolka och förklara orsakerna till USA och EU:s utrikespolitiska förhållningssätt gentemot Hamas. Den strukturella realismen är relevant till problemområdet och fallet med Hamas då teorin är centrerad kring maktaspekten i det internationella systemet och hur makt kan forma olika staters ageranden (Dunne & Schmidt 2011, s. 89-91). Mitt fall är i sin tur öppet för teori-applisering och -testning av den strukturella realismen då fokus ligger på hur USA och EU förhåller i Hamas-problematiken.

2.1 Tidigare forskning

Det finns tidigare forskning och studier som genomförts där man valt att applicera den strukturella realismen på USA och EU. En stor del av den forskning som finns har genomförts av Barry Posen och det är ifrån två av hans arbeten som jag främst hämtat mycket av min teorianknytning (Posen 2001 & 2006). Jag anser att dessa två arbeten är mycket användbara i min studie då Posen i dessa valt att använda sig av den strukturella realismen för att analysera och tolka USA och EU:s användande av och agerande utifrån militär makt i olika situationer.

Robert Kagan är en annan forskare som jag valt att använda mig av då han främst skrivit en artikel där han presenterar olika motiv för varför USA och EU ser olika på världen (Kagan 2002). Kagan presenterar till detta historiska argument och perspektiv som han menar är vad som har format USA och EU:s sätt att se på det internationella systemet och de internationella relationer som finns (Kagan 2002). Trots att Kagans artikel är publicerad år 2002, så är den högst relevant för min studie då den presenterar argument för hur USA och EU:s agerande kan skilja sig och varför.

Det finns fler forskare som har haft EU och USA som utgångspunkt i sina olika studier, Ian Manners är en av dessa forskare, han har skrivit och fokuserat på EU och dess utveckling mot att bli en normativ kraft att räkna med i det internationella systemet. Att EU utvecklas mot en mer normativ kraft är ett högt debatterat ämne, dock kommer jag inte ta del av denna studie då mitt fokus samt syfte inte har för avsikt att undersöka EU:s normativa maktutveckling på djupet.

2.2 Strukturell Realism

Även om den strukturella realismen inte har som primärt syfte att förklara staters, utrikespolitik så motiveras min applicering av strukturell realism på detta dilemma genom ett av kvartettens första uttalanden från år 2002. I detta uttalande ges en förståelse till att kvartetten skapades för att få en högre maktställning då denna har representanter från flera stater och internationella organ som lättare kan utöva påtryckningar samt agera medlare gentemot andra aktörer (Kvartetten, 2002b). Detta kan kopplas till den strukturella realismens antydan att makt och maktinflytande är nyckeln till inflytande i det internationella systemet (Dunne & Schmidt 2011, s. 87-88, 91). Även Kagan påstår att det inte bara är den faktiska utan även upplevda makten som styr internationellt agerande (Kagan 2002), detta är av vikt när man ska se på skillnader mellan EU och USA:s förhållande gentemot Hamas. Den strukturella realismen och realismen är perspektiv där statens överlevnad är det primära och nyckeln till detta är maktinflytande och självhjälp. Den strukturella realismen har ett större fokus på den internationella nivån och det internationella systemet än vad den klassiska realismen har vilket gör den mer applicerbar på mitt fall (Dunne & Schmidt 2011, s. 87-88, 91).

Kvartettens formande kan av den strukturella realismen både ses som ett steg i riktning mot en fredligare miljö då en maktbalans inom de regionala- och internationella systemen är av största vikt då det råder anarki i dessa system. Man menar att en maktbalans, som till exempel fanns mellan USA och Sovjet under kalla kriget, är det centrala medlet för fred i det internationella systemet (Dunne & Schmidt 2011, s. 87-88, 91-92). Men kvartetten är också ett samarbete mellan flera redan mäktiga aktörer och det är något den strukturella realismen inte alltid

förespråkar då stater i de flesta fall ska fokusera på att maximera sin maktposition gentemot andra aktörer.

Relativa och absoluta vinster är viktiga koncept inom den strukturella realismen som syftar på hur aktörer strävar efter att öka sin makt och sitt inflytande samtidigt som man är oroad över andra staters möjliga vinster genom samarbeten. Absoluta vinster beskriver stater och aktörers strävan och intresse över ett ökat inflytande och maktställning (Steven L. Lamy 2011, s. 119). Ett bra sätt för att ta del av de absoluta vinster som det internationella systemet erbjuder är att, precis som USA och EU har gjort, ingå i allianser och/eller samarbeten med andra stater eller aktörer. Detta möjliggör en enad och samlad makt som kan gynna aktörerna och deras nationella intressen och den absoluta vinsten är ett faktum (Steven L. Lamy 2011, s. 119). Men samarbeten medför även en oro för att andra aktörer kan gynnas mer utav ett samarbete än den egna aktören, detta är den relativa vinsten. Samarbeten och allianser mellan aktörer är ett bra alternativ för att öka sin egen kapacitet och inflytande men det medför även att de allierade också tar en del av den kollektiva vinsten. Detta brukar vara en av de två barriärer som existerar för internationellt samarbete. Den andra delen är ”fuskande” inom ett samarbete, alltså att någon aktör inom ett samarbete inte följer de regler och ramverk som finns utan använder alliansen endast för att maximera sin egen vinst. Dessa två barriärer är orsaken till att aktörer istället väljer att agera unilateralt istället för multilateralt då andra aktörer tjänar mer på samarbetet än vad den egna aktören gör (Steven L. Lamy 2011, s. 119).

Både USA och EU har valt att ansluta sig till kvartetten och bägge arbetar för att uppnå kvartettens mål, detta följer den strukturella realismens teori med att man använder samarbeten för att ur ett maktperspektiv övervinna problematiken med anarkin i det internationella systemet.

Mitt val av fall motiveras utifrån de teoretiska ambitioner som studien har då USA och EU är varandras motpoler utifrån den strukturella realismen. USA är en stat som internationellt har en väldigt central och stark maktposition samt att deras utrikespolitiska ageranden ofta har en stor betydelse för hur maktspelet ser ut inom det internationella systemet. EU är i jämförelse en mindre aktör internationellt och består till skillnad mot USA av en koalition av stater. Detta gör EU:s utrikespolitiska agerande unikt och uppmärksammat internationellt dock saknas en del av maktspekten då det är en koalition av stater och inte en gemensam. Den

strukturella realismens fokus ligger just på hur maktspillet ser ut och formas kring olika aktörer och hur dessa sedan agerar utifrån sin roll i det internationella systemet (Dunne & Schmidt 2011, s. 89-91).

2.2.1 Teoretiskt ramverk

Mitt syfte med att göra en teoriprövning är att se om den strukturella realismen kan förklara hur och varför USA och EU har uttalat sig som de gjort i Hamas-problematiken. Detta utifrån den strukturella realismens syn på maktaspekten, anarki samt de roller som olika stater antas ha enligt den strukturella realismen. I teoriansknytningen kommer jag som tidigare nämnt att främst använda mig av Barry Posens och Robert Kagans artiklar där maktbegreppet samt den strukturella realismen appliceras på USA och EU.

Hur aktörer förhåller sig till den överhängande maktkampen och den internationella anarkin skiljer sig väldigt mycket beroende på vilken aktör som berörs enligt den strukturella realismen. Kagan menar att det inte alltid är den faktiska makten som spelar störst roll utan även hur man upplever makten hos en annan aktör. Det behöver inte vara militärmakt som är i centrum utan en aktör som EU till exempel förlitar sig istället på att man kan använda diplomati och samarbeten som en maktfaktor när den militära kapaciteten inte finns (Kagan, 2002). Detta är dock något som den strukturella realismen har svårigheter med att acceptera då man menar att en stat behöver en militärstyrka för att ha möjlighet att försäkra sin överlevnad. Dock menar den strukturella realismen att den militära styrkans vikt beror på vilken ställning aktören i fråga har internationellt. En större aktör som till exempel USA bör sträva efter en unilateral strategi; att stärka den militära makten för att säkra sina nationella samt internationella intressen. En mindre stat eller aktör som EU, med begränsade militära resurser, ska främst sträva efter att ingå i olika allianser i sitt regionala närområde samt att ta en aktiv roll i internationella samarbeten för att på ett annat sätt kunna etablera sig i maktkampen (Steven L. Lamy 2011, s. 118-119). Denna syn på aktörers beteende och agerande kan man koppla till mitt fall med USA samt EU och deras uttalanden och i frågan rörande Hamas. Som tidigare nämnts kommer officiella uttalanden och dokument från aktörerna vara det som främst undersöks och därefter analyseras utifrån den strukturella realismen.

2.2.2 Operationalisering

I min studie är syftet främst att försöka förklara de *utrikespolitiska uttalanden* som USA och EU har fört gentemot Hamas. Med att ”förklara” dessa uttalanden och den retorik syftar jag på att genom ta del av framföranden, utsagor och dokument från USA, EU och kvartetten presentera de olika aktörernas ståndpunkt och ställningstagande gentemot Hamas. Kvartetten kommer också att presenteras och användas på liknande sätt i analysen som USA och EU just för att styrka dessa aktörers agerande.

Den strukturella realismen appliceras för att försöka förklara hur och varför USA och EU har uttryckt sig och agerat som de gjort. Ovan nämndes hur den strukturella realismen kommer att användas, då mitt främsta fokus ligger på hur den strukturella realismen ser på aktörers agerande på en internationell nivå med utrikespolitik i fokus. I mitt fokus på maktbegreppet syftar jag främst på hur USA och EU använder och visar sin politiska makt i sina uttalanden gentemot Hamas. Den strukturella realismens fokus på militär makt som ett primärt medel är inte av yttersta vikt i mitt fall då ingen av aktörerna har brukat militära medel gentemot Hamas. Den militära makt som USA och EU besitter är dock inte irrelevant då den enligt den strukturella realismen alltid finns i åtanke, även vid politiska aktioner.

3 Metodologiska överväganden

Mitt arbete tar formen av en komparativ fallstudie där syftet i studien tar formen av en empirisk analys. Syftet med den komparativa metoden är att se om det finns skillnader mellan det förhållningssätt som USA och EU har visat i sin retorik gentemot Hamas, samt om den strukturella realismen kan förklara detta. Den empiriska analysen kom naturligt då jag vill *förstå* och *förklara* USA och EU:s agerande utifrån en orsaksanalys (Teorell & Svensson 2007, s. 30).

Min komparativa studie är av kvalitativ karaktär då jag ämnar att gå in på djupet på USA och EU samt undersöka den utrikespolitiska retorik som förts. Trots att diskussionen mellan kvalitativ och kvantitativ forskning på senare tid har intensifierats och att man nu påstår att många arbeten och forskning ofta innehåller både kvalitativ och kvantitativ metod (Teorell & Svensson 2007, s. 265-266) så är min studie endast riktad att använda en kvalitativ metod för att på ett mer fördelaktigt sätt kunna studera USA och EU:s uttalanden gentemot Hamas.

3.1 Forskningsdesign

Den komparativa metoden används specifikt i första frågeställningen för att karaktärisera skillnader eller likheter i de officiella dokument, uttalanden och utsagor som USA och EU gjort rörande Hamas (George & Bennett 2004, s. 67-69). En undersökning av det empiriska materialet görs för att se hur de olika utsagorna skiljer sig, alternativt liknar varandra. Samt om det finns tecken på någon form av påtryckningar, krav eller hot mot Hamas från USA, EU eller kvartetten alternativt om någon av dessa aktörer ger uttryck för sin maktställning gentemot varandra och/eller Hamas?

I den andra frågeställningen tar den komparativa metoden vid när studien ämnar att undersöka hur den strukturella realismen tolkar den retorik som USA och EU förhållit sig till. Den strukturella realismen väger här in hur USA och EU har förhållit sig gentemot Hamas i förhållande till hur de bör agera utifrån den

strukturella realismens syn på maktspelet i det internationella systemet. Slutligen summeras analysen och en helhetsbild av den strukturella realismens möjlighet att förklara aktörernas agerande ges.

Jag har valt att använda mig av USA och EU då jag anser att de är två väldigt relevanta aktörer i detta problemområde. USA har sin naturliga inställning, efter 11 september, att inte förhandla med terrorister samt att en av deras största allierade Israel är huvudaktören i Israel-Palestina konflikten. USA för även ett krig mot terrorismen och det är problematiskt gentemot en aktör som Hamas. EU som är den andra aktören är även av högsta relevans då Hamas kan ses som en påfrestning för den europeiska säkerheten. Hamas är som tidigare nämnts av både USA och EU en terroristklassad organisation och den ligger väldigt nära en potentiell europeiskgräns. Trots att Hamas fokus är i Mellanöstern så är avståndet inte långt till Turkiet, som står på gränsen till ett EU-medlemskap, samt att det enda som geografiskt står emellan Hamas och Europa är medelhavet (O'Donnell 2008, s. 33-34).

3.2 Material och materialinsamling

Eftersom jag undersöker hur USA och EU:s utrikespolitiska retorik har sett ut gentemot Hamas så presenteras olika utsagor och officiella dokument som behandlar det aktuella fallet, men även information om hur USA och EU:s agendor gentemot terroristorganisationer generellt ser ut. Mitt material består både av primär- och sekundärkällor, jag har dock strävat efter att använda mig av så mycket primärkällor som möjligt för att den empiriska delen av min frågeställning ska visa på god validitet (Bjereld et al., 2009, s. 114-115). En användning av primärmaterialet även i analysdelen beror på att jag vill visa på studiens självständighet.

Primärmaterialet består av originalhandlingar, offentliga dokument, utsagor och protokoll från USA:s utrikesdepartement, det Europeiska Rådet och kvartetten. Jag presenterar inte allt primärmaterial jag har tagit del av utan endast det material som är relevant och mest användbart för min undersökning. Detta betyder inte att material av vikt kommer att lämnas utanför utan alla dokument och utsagor av vikt för hur studien framskridit och slutligen hur analysen utformats kommer självklart

att vara presenterade och analyserade. Anledningen till att en del material sållats bort är att kvartetten har presenterat väldigt många liknande och innehållsfattiga utsagor där ingen ny information presenterats.

Källor som Posens och Kagans artiklar och tidigare forskning är sekundärmaterial som jag främst använder i min teoriansknytning och analys då dessa syftar på att bidra med en ökad förståelse och bredare kunskap till teoriansknytningen i mitt fall.

4 Bakgrund

Eftersom att problematiken kring Hamas som aktör i Palestina inte är något som uppkom i och med valet år 2006, där mitt fokus tas vid, kan en mindre bakgrund från de olika aktörernas perspektiv underlätta för både läsaren och forskaren. Bakgrundens syfte är att läsaren lättare skall förstå hur de olika aktörerna är strukturerade, samt hur USA, EU och kvartettens politik, med fokus på Hamas, formades innan år 2006. Kvartetten är av stor vikt vid förklarandet av hur USA och EU agerat i och omkring Hamas-problematiken från år 2002 till 2012.

4.1 Palestina

Trots att det är Hamas som mitt fokus utgår ifrån bör den palestinska myndigheten (Palestinian National Authority/Palestinian Authority) nämnas. Än i dag förhåller sig USA och EU fortfarande till att det är den palestinska myndigheten som är den administrativa organisation som skall styra över de palestinska områdena, Gazaremsan och Västbanken. Den palestinska myndigheten skapades som en del av Osloprocessen år 1994 då man strävade efter att ena PLO (Palestine Liberation Organisation) och Israel för en möjlig två-stats lösning på konflikten mellan Israel och Palestina. Den palestinska myndigheten var menad att existera som en tillfällig regering under fem år för att ena de två aktörerna, men processen gick segt och den palestinska myndigheten finns kvar än idag. Myndigheten har idag dock fullt stöd och legitim rätt att styra Palestina enligt USA, EU och Israel (O'Donnell 2008, s. 7-8).

4.2 USA

När det gäller USA och deras förhållande gentemot terroriststämplade aktörer så är det inte så svårt att förstå det förakt och den fiendebild det finns. Jag tänkte börja

med att presentera det som jag har använt som utgångspunkt för USA:s förhållandesätt gentemot terrorismen; George W. Bush tal och anförande till omvärlden den 4 april år 2002, cirka 7 månader efter terrorattentaten den 11 september. Bush säger i sitt tal att terrorismen måste stoppas då det inte finns någon möjlighet att sluta fred med de som endast har döden som mål. Han säger även att ingen nation någonsin kan förhandla med terrorister baserat på ovanstående motivering. Bush nämner även i detta tal att den terrorstämplade gruppen Hamas är verksam i Palestina och att de motsätter sig Israels rätt till existens samt den fredsprocess som både USA och EU arbetar för (USA, 2002a).

Det skall nämnas att Hamas har varit terrorstämlade av USA sedan år 1997 (USA, 1997a). Den främsta orsaken till denna tidiga terrorstämpling av Hamas är ett terrorattentat i Jerusalem år 1996 där minst 3 amerikanska medborgare omkom (USA, 1997b). Det är heller inte att förglömma att USA är den ledande aktören i kriget mot terrorismen som lanserades i kölvattnet efter 11 september, vilket fortfarande är aktivt genom drönarattacker i Mellanöstern.

4.3 EU

EU har inte den historia med Hamas som till exempel USA har och att EU skulle stämpla Hamas politiska gren som terrorister togs upp först i en utsaga den 11 september år 2003 (EU, 2003a). Den tidigaste EU terrorstämplingen av Hamas är den av Hamas väpnade flygel den 3 maj år 2002, detta sex år efter USA (EU, 2002).

För att minska den finansiering och det inflytande som Hamas fick i samband med att de började växa som politisk organisation i början av 2000-talet, publicerade EU en utsaga i oktober år 2003 där man vände sig till grannländer till Palestina och andra stater i regionen och menade att dessa måste motsätta sig finansiering av terrorism och våld. EU meddelade även i denna utsaga att de stod bakom kvartettens arbete och utformande av en fredsplan för att nå en snabb och demokratisk lösning på konflikten mellan Israel-Palestina (EU, 2003b).

Det är svårt att presentera allt för många utsagor från USA och EU för att visa hur deras politik gentemot Hamas såg ut innan år 2006, men med ovanstående exempel har jag försökt fånga det mest relevanta för en grundläggande förståelse. Dock för att denna förståelse ska bli komplett kommer jag nedan att presentera den

aktör som ligger till grund för både USA och EU:s aktörskap i problematiken kring Hamas.

4.4 Kvartetten

År 2002 bildades ”the Quartet on the Middle East” (kvartetten), som tidigare nämndes består denna grupp av representanter från FN, USA, EU och Ryssland. Kvartettens primära uppdrag har varit och är att hjälpa till att medla i Mellanöstern och i de fredsförhandlingar som rör Israel-Palestina konflikten. Kvartetten skall även stödja det palestinska institutionsbyggandet samt den ekonomiska utvecklingen i en framtida självständig palestinsk stat (Kvartetten, 2002a). Det ska nämnas att i samband med kvartettens bildande och utvecklande av fredsplanen (presenteras nedan) för Israel-Palestina så var inte Hamas en huvudaktör i Palestina och de nämndes sällan i något av kvartettens uttalanden. De enstaka gångerna de nämndes var under år 2003 i samband med terrorattentat som riktats mot Israel. Hamas har sedan dess vuxit som aktör i Palestina vilket gör att kvartetten som ska vara aktiva runt konflikten nu även har problematiken kring Hamas att ta ställning till (USA, 2002b).

Samma år som kvartetten grundades presenterade de en fredsplan ”roadmap for peace” där syftet var att lösa den aktuella konflikten mellan Israel-Palestina. Planen som ursprungligen presenterats av George W. Bush i ett tal år 2002 bestod utav tre olika faser (USA, 2002b). Den första fasen syftade på att Israel och Palestina skulle erkänna varandra som legitima aktörer samt att ett vapenstillestånd mellan parterna skulle upptas så att det väpnade våldet, främst mot Israeler, skulle upphöra. Den andra fasen syftade på att kvartetten skulle starta en internationell konferens för att stödja den palestinska ekonomiska återhämtningen samt öka möjligheten för en etablering av en självständig Palestinsk stat med tillgång till gränser, handelsavtal och regionala vattenresurser samt att en ekonomi- och miljöutveckling skulle vara möjlig. Den tredje och sista fasen skulle genom ännu en internationell konferens acceptera en permanent överenskommelse till ett slut av konflikten mellan Israel och Palestina (Kvartetten, 2002a). I denna överenskommelse skulle bland annat gränser vara fastlagda samt flykting och bosättningsproblematiken vara uppklarad. Denna så kallade ”plan för fred” mellan Israel och Palestina blev utgångspunkten

för vart fokus skulle placeras och hur kvartetten skulle arbeta för att på bästa möjliga sätt få målen att uppnås (Kvartetten, 2002a) (USA, 2002b).

5 Empirisk jämförelse av USA och EU:s agerande gentemot Hamas

Som jag förklarade i förgående kapitel så är problematiken med Hamas som USA och EU står inför väldigt komplext då det finns fler aktörer i regionen samtidigt som det finns ett dilemma rörande att förhandla eller inte förhandla med en terroriststämplad organisation. Syftet är trots detta att tolka hur USA och EU:s utrikespolitiska retorik har sett ut gentemot Hamas.

5.1 USA

Som bakgrund för USA:s förhållande gentemot terrorism och terrorstämplade Hamas kan man även addera ett tal av Barack Obama (NPR, 2008) där han uttrycker sin ståndpunkt gentemot Hamas och Israel. I talet från juni 2008, under presidentvalskampanjen, ger Obama exempel på USA:s inställning gentemot Hamas genom att säga att han kommer, som en äkta vän av Israel, engagera och försäkra sig om att alliansen mellan USA och Israel kommer att vara obrytbar idag, imorgon och föralltid. Obama säger att han redan år 2006 motsatte sig ett val i Palestina eftersom Hamas då hade ett ökat inflytande samt kandiderade om att ta över makten. I detta tal uttrycker sig även Obama över hur man inte kommer att föra en dialog med Hamas innan tre specifika krav har följts (NPR, 2008). De tre kraven som utformats av kvartetten år 2006 och som nu ställs på Hamas är att de (1). Skall lägga ner vapen då våld och terror är oförenligt med demokrati. (2). Israels rätt att existera skall erkännas. (3). Hamas skall även stödja bildandet av en regering tillsammans med den palestinska myndigheten för att sträva efter en fredlig lösning på konflikten med Israel (EU, 2006a).

I detta tal kan man se att Obama inte tänker kompromissa rörande Hamas utan att man följer riktlinjerna att inte föra någon diplomati gentemot en terroristklassad organisation förrän dessa uppfyller olika kriterier. Man får inte missa i detta tal hur

Obama visar på USA:s maktställning gentemot Hamas, han säger i talet att han kommer garantera Israel en fortsatt militär fördel samt att ett försvarssamarbete mellan Israel och USA som kommer garantera en säkerhet för Israel från vilket hot som helst från Gaza till Tehran (NPR, 2008).

Ett annat exempel på när USA lämnat en utsaga angående oroligheterna i Palestina var när Hamas stod som vinnare i valet år 2006 (USA, 2006a). USA förmedlade i denna utsaga att de förhåller sig till och står bakom kvartettens uttalande om att våld och demokrati inte är något som går hand i hand, samtidigt som man meddelade att man tänker försöka bistå med humanitär hjälp till det palestinska folket utan att på något sätt komma i kontakt med Hamas. USA uttryckte även att ingen kommunikation kommer att ske mellan de två parterna innan Hamas uppfyller de krav som kvartetten presenterat i sitt uttalande från den 30 mars 2006 (EU, 2006a). Vid presentationen av ovannämnda utsagor fick representanter frågor rörande hur ett samarbete mellan USA och EU fungerade i problematiken rörande Hamas, detta besvarades endast genom att man refererade direkt till kvartetten och det arbete dessa utför.

USA presenterar inte allt för många utsagor på egen hand rörande problematiken med Hamas och när det väl gjorts under tidsperioden 2006-2012 så handlar det om olika utsagor gentemot den palestinska myndigheten där USA främst menar att situationen i Palestina är ohållbar och att de fullt ut stödjer kvartettens arbete för en fredlig lösning på konflikten (USA, 2009ab). De uppmanar även Hamas att lägga ned vapnen för att en fredlig demokratiseringsprocess skall kunna tas vid (USA, 2006a). Generellt kan man se i de utsagor, dokument och i Obamas tal som presenterats ovan att USA:s ställning till Hamas är väldigt reserverad och strikt. Ingen diplomati kommer att föras mellan de två aktörerna förrän Hamas väljer att ta första stegen. I Obamas tal (NPR, 2008) lägger man även till maktaspekten i diplomatin när man lovar att skydda och försäkra Israel säkerhet ”no matter what”. Detta visar på att USA själva vet om deras överlägsna maktställning, inte bara gentemot Hamas.

USA har även presenterat en del gemensamma utsagor tillsammans med EU och dessa kommer att presenteras i kommande avsnitt.

5.2 EU

EU, genom EEAS skriver på sin hemsida att dessa arbetar med den palestinska myndigheten för att bidra till en uppbyggnad av demokratiska och politiska institutioner samt att man utvecklat en aktionsplan tillsammans om hur ekonomiskt- och politiskt bistånd skall etableras (EU, 2014). EU har även ett dokument där de motiverar sin legitima rätt till de diplomatiska relationer som finns med den palestinska myndigheten (EU, 1997). Idag är EU precis som USA beredda att arbeta för en lösning på Israel-Palestina konflikten och mycket tack vare samarbetet genom kvartetten (EU, 2014). I samband med valet i slutet på januari år 2006 där Hamas slutade som segrare lämnade EU en utsaga (EU, 2006b) där de stödjer kvartettens uttalande om ett fritt och rättvist val och de gratulerar även den palestinska myndigheten till ett väl utfört val. I samma utsaga adresserar även EU till Hamas att våld och terrorism inte är förenligt med demokratiska processer. I och med detta lämnas samma tre krav på Hamas från EU som redan gjorts från USA och kvartetten. EU menar att om man vill ha diplomatiska kontakter med EU samt om de vill att EU skall stödja en ekonomisk utveckling av en demokratisk stat i Palestina måste dessa krav uppfyllas. I denna utsaga förtydligar EU även att de stödjer kvartetten och dess arbete för att främja en fredsprocess i regionen (EU, 2006b). När man går igenom dessa utsagor och dokument från EU får man en tydlig bild av vilket förhållandesätt EU har gentemot Hamas. Man tänker inte förhandla eller kompromissa med Hamas innan de ger tecken på förändring i sitt förhållandesätt främst gentemot Israel. I grunden liknar detta väldigt mycket den inställningen och det förhållande som även USA har gentemot Hamas, dock så skiljer dem sig på vilka villkor de är beredda att arbeta för en lösning på Hamas-problematiken. USA adresserade tidigt sin maktställning i det hela genom att militärt försäkra Israels säkerhet. EU gör inga tecken att på något sätt blanda in militära medel i denna problematik utan man har istället, som nämndes ovan, en aktionsplan tillsammans med den palestinska myndigheten för hur ekonomiskt samt politiskt bistånd skall hjälpa till att bygga upp demokratiska och politiska institutioner i området.

USA och EU har tillsammans presenterat några olika utsagor och sammanställningar relaterade till fredsprocessen i mellanöstern med fokus på

Israel-Palestina. Den första gemensamma sammanställningen (EU, 2006c) berör hur man skall agera i fredsprocessen. Denna sammanställning var baserad på resultatet av ett toppmöte mellan representanter för EU och USA under år 2006. Sammanställningen samt den utsaga som presenterades är vad som sedan lagt grunden för USA och främst EU:s agerande och uttalanden i problematiken kring Hamas mellan åren 2006-2012. I denna utsaga från 2006 kan det utläsas att arbetet mot en fredsprocess i regionen måste återupptas för att tillföra fred för israeliska och palestinska medborgare (EU, 2006c). I denna utsaga får man dock känslan som att de undviker att referera till Hamas som en legitim politisk aktör i Palestina utan man uttalar sig istället till den palestinska myndigheten och syftar på att myndigheten skall arbeta för att avvärja militanta grupper i Palestina. Med detta menat att det är den palestinska myndigheten som ska bidra med säkerhet till befolkningen i de palestinska områdena då det enligt USA och EU är denna myndighet som är grunden för demokratiska och legitima institutioner i Palestina, trots att Hamas vann sin rätt till styre över Gazaremsan och Västbanken. Både USA och EU uttalade sig under denna konferens positivt för ett fortsatt samarbete mellan de båda aktörerna med en fredlig lösning på konflikten som mål. Detta samarbete skall i synnerhet ske genom kvartetten och dess fortsatta arbete i området. Det meddelades också att USA och EU ska fortsätta bidra med humanitär hjälp till det palestinska folket samtidigt som de arbetar för att utveckla den palestinska demokratin och det civila samhället (EU, 2006c).

Det senaste toppmötet mellan USA och EU som ägde rum mellan åren 2006-2012 var ett i Washington, den 28 november 2011. Efter detta möte publicerades även här en gemensam utsaga från USA och EU, dock diskuterades problematiken rörande Israel-Palestina väldigt flyktigt och det enda som nämndes var att både USA och EU stödjer kvartettens arbete som de själva anser har tillfört ett ramverk för direkta förhandlingar mellan Israel och Palestina. Med detta menat Israel och den Palestinska myndigheten då fortsatt ingen av parterna godkänner ett samröre med Hamas. Under mötet uppmanar även USA och EU alla parterna till att aktivt ta del och medverka i denna ansträngning för ett demokratiskt och fritt Palestina (EU, 2011).

5.3 Kvartetten

Märkbart redan när jag gått igenom ett antal officiella dokument och utsagor från både USA och EU är att det är genom kvartetten och dess arbete som bägge aktörerna agerar och tar sin ställning. Kvartetten gör det inte omöjligt för varken USA eller EU att agera och uttala sig på egen hand men detta samarbete har med tidens gång visat sig vara väldigt reglerat av både USA och EU.

När jag tidigare påstod att Hamas inte nämndes så ofta i kvartettens uttalanden under åren 2002-2003 skall det också nämnas att även när Hamas har växt som aktör i Palestina och främst i samband med valet år 2006 så nämns Hamas fortfarande sällan i de olika utsagorna, Hamas ges istället andra benämningar till exempel, ”det nya palestinska styret”. Istället för att kvartetten adresserar problem med och om Hamas direkt till Hamas så uttrycker de sig till exempel genom att säga att de hoppas att det nya palestinska styret viger sig åt att följa den utarbetade fredsplanen, så att fred och demokrati kan bli den enda utvägen för konflikten (USA, 2006b).

Tyvärr har inte den fredsplan som presenterades av kvartetten haft det förväntade genomslag då det fortfarande under år 2012 var problematiskt för Israel och de olika palestinska aktörerna att erkänna varandras rätt till att existera, plus att kvartetten nu även försöker få Hamas att gå med på de villkor som finns i fredsplanen. Kvartetten använder dock fortfarande fredsplanen som ramverk för hur konflikten bör lösas och nämner ofta planen i sina olika utsagor gentemot Israel och de palestinska aktörerna.

5.4 Empirisk slutsats

När jag gått igenom olika dokument, uttalanden och utsagor från EU, USA och kvartetten får man en tydlig bild över hur USA och EU valt att agera i problematiken kring Hamas. Den politik och retorik som tillämpas av USA och EU följer varandra åt och de visar båda tydligt på att man inte tänker kompromissa eller förhandla med Hamas innan de visar på förändring i sitt förhållandesätt rörande

Israel och fredsprocessen generellt, tecken på detta skall enligt parterna vara att man rör sig mot en acceptans av den fredsplan som kvartetten strävar efter.

Sedan år 2002 har USA och EU haft ett samarbete genom kvartetten, samarbetet hindrar varken USA eller EU att agera på egen hand men trots detta har väldigt få utsagor lämnats av parterna enskilt och man har helt enkelt valt att stödja kvartettens arbete. När någon utsaga lämnats enskilt av någon av parterna har den nästan endast förtydligat partens förtroende i kvartetten och dess arbete och att man till exempel stödjer kvartettens fredsplan och krav gentemot Hamas

Att bilden av Hamas inte skiljer sig märkbart mellan USA och EU ser man tydligt när man tar del av den empiriska undersökningen, dock så skiljer sig USA och EU huruvida man använder sig av maktaspekten i förhållande till Hamas. USA väljer att tydligt visa på sin militära överlägsenhet när man via en försvarsallians med Israel påstår sig garantera Israels säkerhet. EU gör dock inget liknande drag ur ett maktperspektiv och väljer istället att tillsammans med den palestinska myndigheten forma en aktionsplan rörande ekonomiskt och politiskt bistånd.

6 Analys av USA och EU:s agerande utifrån strukturell realism

Realismen och dess olika utformningar har varit den teori som förklarat och tolkat stater, det internationella systemet och dess funktion på främsta sätt sedan världskrigen och fram till det kalla krigets slut (Dunne & Schmidt 2011, s. 86). Jag vill i detta kapitel, genom att göra en teoriprövning, se om den strukturella realismen ur ett maktperspektiv kan tolka och förklara den utrikespolitiska retorik som USA och EU:s fört gentemot Hamas. Även om USA och EU agerat liknande, främst genom samarbetet i kvartetten, finns det olika förklaringar och anledningar till aktörernas agerande utifrån den strukturella realismen.

6.1 USA

Stater och aktörer har enligt den strukturella realismen en plats i det internationella systemet utifrån ett kapacitets- och maktperspektiv som sedan är vad som formar en aktörs agerande. Man menar att en stat strävar efter att hålla sin position i systemet främst genom en maktbalans gentemot andra aktörer. Den strukturella realismen menar att USA är en stormakt, med så pass stark militärmakt och politiskt inflytande att de i en maktkamps-situation kommer agera unilateralt för att stärka och skydda sina intressen (Lamy 2011, s. 117-118). Även Robert Kagan nämner i en av sina artiklar att USA är mindre benägna att agera genom internationella institutioner och organ samt mindre benägna att samarbeta för att uppnå gemensamma eller individuella mål (Kagan 2002). Om man ser på USA:s agerande gentemot Hamas har de dock sällan agerat eller uttalat sig på egen hand utan man har istället valt att tillsammans med andra aktörer ingå i samarbeten för att medla och agera i och omkring Israel-Palestina konflikten. En av den strukturella realismens främsta tänkare är John Mearsheimer, han menar att eftersom det internationella systemet är definierat av den anarki som råder så strävar aktörer,

främst stater alltid efter att maximera sin maktposition (Dunne & Schmidt 2011, s. 92). Detta skulle kunna vara en möjlig förklaring till formandet av kvartetten i samarbetet för ett stabilare Mellanöstern. Även om aktörerna i kvartetten enskilt är större än vad Israel, Palestina och Hamas är så innebär ett samarbete att man visar sig enade och i och med detta starkare. Det är även på detta sätt den strukturella realismen skulle förklara ett samarbete mellan aktörer inom det internationella systemet då kvartetten med denna gemensamma front vill visa sin stärkta maktposition då man antar att alla aktörer i ett samarbete delar liknande intressen (Dunne & Schmidt 2011, s. 92). Jag skulle dock vilja påstå att de fyra aktörerna i kvartetten skiljer sig så mycket att det är ytterst tveksamt att de alla agerar utifrån samma intresse i just denna problematik. USA och EU har dock uttalat sig i olika utsagor att de ville bistå med hjälp till de palestinska medborgarna utan att gå via Hamas. Detta för dock en problematik med sig för den strukturella realismen då realismen överlag är skeptisk till universella principer och menar att stater agerar av egna intressen och inte för att ”hjälpa” någon annan aktör då denna skall klara sig själv i ett anarkiskt system (Dunne & Schmidt 2011, s. 86-87, 92, 94-95). Denna problematik är extra problematiskt för realismen generellt då man kan se att begrepp och ageranden i form av *humanitära interventioner* och *skyldighet att skydda* i praktiken har ökat mycket sedan 2000-talets början.

Det är inte bara maktperspektivet med fokus på militärmakt och kapacitet som är centralt inom den strukturella realismen utan även tanken på överlevnad och säkerhet för den egna aktören. Den strukturella realismen menar att aktörer inte enbart är fokuserade på att maximera sin makt gentemot andra aktörer utan att fokus även ligger på att maximera säkerheten gentemot andra aktörer (Dunne & Schmidt 2011, s. 91-93). Som vi vet för USA ett krig mot terrorismen och detta kan härledas till ett tal av George Bush där han sa att det inte går att förhandla med terrorister då dessa har döden som mål (USA, 2002a). Med denna bakgrundsfakta som ligger till grund för USA:s förhållandesätt gentemot terrorister och terroristorganisationer så är det inte så oväntat att man motsätter sig Hamas. Man får inte heller glömma att Hamas största fiende och måltavla för terrorattentat är USA:s främsta allierade, Israel. Dessa två infallsvinklar och förklaringarna motiverar USA:s förhållande och inställning gentemot Hamas, men inte deras samarbete genom kvartetten och deras relativt lugna framtoning gentemot Hamas. Kan då den strukturella realismen

förklara att man vill bekämpa en terrorgrupp samt att man vill skydda sig själv och sina allierade?

Den strukturella realismen menar att man kan ingå i allianser och samarbeten med andra aktörer om det medför förmåner för den egna staten och inte för stora vinster för någon av de andra aktörerna i samarbetet, detta är känt som absoluta och relativa vinster som presenterades i teori-kapitlet (Steven L. Lamy 2011, s. 119). Eftersom USA försöker bekämpa terrorismen på en bred front och att man samtidigt är allierade med Israel så skulle kvartettens samarbete kunna förstås ur den strukturella realismens synsätt att man agerar ur ett säkerhetsperspektiv. När det vanligtvis gäller icke-statliga aktörer som terrorgrupper har realismen ett problem att förklara hur dessa aktörer fungerar då de inte har en nationell bas, dock menar man att transnationella terrornätverk kan utgöra ett hot mot en statlig aktör då denna inte har någon möjlighet att på förhand förbereda sig mot en terrorattack (Dunne & Schmidt 2011, s. 89). I fallet med Hamas som terrororganisation så kan man i nuläget se dessa främst som en statlig aktör då de agerar från samt styr delar av palestinska områden. Ett möjligt sätt som den strukturella realismen skulle förklara USA:s agerande gentemot en mindre aktör som Hamas är att USA valt att ingå ett samarbete tillsammans med andra aktörer för att lättare kunna framföra politiska påtryckningar och för att stärka sin maktposition gentemot Hamas. Dock skulle USA inte behöva stärka sin maktposition gentemot Hamas då de är en klart större aktör, men eftersom att Hamas är en terroristklassad organisation så är det ett hot mot USA och dess allierade. Att USA valt att ingå i ett samarbete för att agera mot Hamas och inte använt sig av militära påtryckningar eller agerat unilateralt har den strukturella realismen svårigheter med att förklara då teorin menar att stormakter föredrar att agera på egen hand då det är deras intressen och maktposition som alltid är i fokus (Posen 2006, s. 156-158). Det är här som den strukturella realismen har sina största brister; i förklarandet av USA:s vilja att samarbeta, i och med deras redan starka maktställning.

6.2 EU

Om man istället vänder fokus till EU så är det svårare att hitta samma tydliga bakomliggande orsaker till EU:s agerande i Hamas-problematiken. Det som främst

dyker upp som anledning är som Barry Posen nämner i en artikel, att EU har ett intresse av att växa, främst som en säkerhetsaktör. Enligt Posen handlar det inte om att man känner sig hotade utav USA och inte heller att man vill skapa en maktbalans gentemot USA, utan mer troligt att man nu blandar sig i säkerhetspolitiska frågor och problem, som tillexempel Israel-Palestina, för att man i framtiden vill kunna agera säkerhetspolitiskt och möjligtvis även militärt främst inom Europa (Posen 2006, s. 150-152). Kagan säger som Posen, han menar att vi måste vänja oss vid att européer kan komma att agera på en bas av lagar och kooperativt säkerhetstänk (Kagan 2002). Orsaken till att man då gärna samarbetar med andra aktörer i säkerhetspolitiska lägen och problematiska områden är mer trolig om man själv vill utvecklas och växa som säkerhetsaktör inom sitt eget område. USA har under många årtionden funnits och agerat som en säkerhetsaktör inom Europa och orsaken till att EU idag vill ta över den rollen kan vara att man inte tror att USA kommer att finnas där konstant, samt att man inte alltid uppskattar och står bakom hur USA hanterar och agerar runt olika säkerhetsproblem (Posen 2006, s. 150-151, 159). Ska man relatera det mer till Hamas-problematiken så är det inte förvånande att EU vill ta del i det samarbete som kvartetten erbjuder då det handlar om att pressa en terroristklassad organisation till att lägga ner vapnen och möjliggöra att Palestina kan genomgå en demokratiseringsprocess. Man får inte glömma att de Hamas-kontrollerade områdena inte ligger allt för långt ifrån de europeiska gränserna, främst med Medelhavet som skiljeväg men även med närheten till Turkiet och dess intresse av att bli en del av den Europeiska gemenskapen.

EU:s agerande gentemot Hamas finner mer relevans genom den strukturella realismens tolkningar än vad fallet är med USA. Den strukturella realismen kan förklara EU:s ställningstagande på så sätt att EU är en svagare aktör rent kapacitets- och maktmässigt vilket får EU att sträva efter att stärka sin maktposition i förhållande gentemot andra aktörer. Ett samarbete genom kvartetten erbjuder en möjlighet att agera multilateralt (Posen 2006, s. 157-159) plus att man genom relativa- och absoluta vinster gynnas då man får möjlighet att växa som en säkerhetsaktör även internationellt. EU representerar enligt den strukturella realismen en svagare aktör i jämförelse med USA och EU:s val att söka sig till samarbeten för att säkra sin ställning i den internationella politiken är ”rättfärdigat” enligt den strukturella realismen. Dock är EU fortfarande en mycket större aktör än vad Hamas är men man saknar trots detta en stark militär- och politisk kapacitet

som skulle göra det möjligt för EU att agera helt på egen hand. EU är redan en union av stater som agerar gemensamt för att det gynnar staterna både nationellt och internationellt, vilket fortsätter att tala för EU:s vilja till samarbeten. Med detta menar jag inte att stater inom EU inte kan agera på egen hand, men precis som EU valt att göra i Hamas-problematiken, så har man valt att samarbeta då det gynnar staterna och deras intressen.

6.3 Slutsats av analysen

Generellt tycker jag den strukturella realismen endast ger en relevant förklaring till EU:s agerande i Hamas-frågan. Detta främst eftersom den strukturella realismens fokus ligger på maktperspektivet och det är just maktpositioner i det internationella systemet som spelar en stor roll för hur aktörer väljer att agera och hantera olika problem och frågor. Problematiken ligger i att den strukturella realismen inte riktigt tror att politiska och militära samarbeten är en hållbar strategi för mäktiga aktörer i det internationella systemet. Man menar att en aktör som USA skall och vill agera enskilt för att stärka och försvara den maktposition de har i det anarkistiska systemet. Inte heller tror realismen generellt på multilaterala samarbeten i samband med universella principer då man menar att stater måste klara av att hantera inomstatliga problem utan inblandning från utomstående aktörer. Det är bara under vissa få förutsättningar som samarbeten är rättfärdiga och ett av dessa är basen till den strukturella realismens förklaring av EU:s samarbetsvilja; att de med samarbeten skall stärka sin maktposition i det internationella systemet. Detta ligger till grund för att de ska växa som säkerhetsaktör genom koncepten relativa- och absoluta vinster. Detta går dock inte att applicera på USA som tidigare nämndes då USA med sin redan starka och höga maktposition bör agera unilateralt och utefter egna intressen - inte motiverat med att man genom samarbeten vill bistå med hjälp till det palestinska folket och den israeliska staten (Dunne & Schmidt 2011, s. 86-88).

Det finns dock även en problematik med att tolka EU:s agerande utifrån den strukturella realismen. Realismen är en teori som generellt har fokus på makt och främst militärmakt, även den strukturella realismen har detta fokus dock applicerat på den internationella nivån. Men EU är en aktör som generellt främjar och strävar

efter samarbeten på den internationella nivån för att föra delar av det internationella systemet närmare och detta passar inte realismen då man för det första inte tror på ett alltför sammansvetsat internationellt system med större regionala och internationella samarbeten utan istället tror att enskilda stater strävar efter en maktbalans gentemot andra stater ur ett maktperspektiv där den militära makten och kapaciteten spelar störst roll. Dock ej att förglömma, precis som Posen diskuterar, så är EU en aktör som mer och mer verkar sträva efter att växa som en säkerhetsaktör. Skulle detta vara fallet så är den strukturella realismens syn på maktförhållanden och EU:s maktbalans i förhållande mot USA högst aktuell.

Jag vill påstå att den strukturella realismen har en större relevans applicerad på EU:s specifika agerande i Hamas-problematiken än vad den har på USA då EU i sitt fall agerar som den strukturella realismen antyder att de borde då de är en aktör med en lägre maktställning och därför bör söka samarbeten och allianser för att säkra sin position i det internationella systemet. Till skillnad från USA som med en högre maktställning bör vara mer restriktiv med samarbeten som gynnar andra aktörer mer än dem själva då de istället bör agera mer unilateralt.

7 Slutsats

I detta avslutande kapitel kommer jag att sammanfatta och runda av mina resonemang och slutsatser i förhållande till mina forskningsfrågor och studiens huvudsakliga syfte.

Min första frågeställning; *om USA och EU:s utrikespolitiska uttalanden skiljer sig gentemot Hamas och i så fall hur* besvarades i det fjärde och femte kapitlet där jag presenterade det empiriska materialet, i form av officiella dokument, uttalanden och utsagor, som jag tagit del av. Efter att ha gått igenom, redovisat och jämfört USA och EU:s olika utsagor så var det väldigt klart att den retorik och politik som de olika utsagorna från de bägge aktörerna speglar är väldigt lika. Detta främst genom kvartetten som är resultatet av ett samarbete de båda aktörerna varit en del av. Om man bortser från kvartettens arbete så har USA och EU väldigt sällan uttalat sig på egen hand rörande Hamas-problematiken, man har endast lämnat kortare utsagor där man poängterat vikten av kvartettens arbete, syfte och mål.

I den andra frågeställningen, *hurvida den strukturella realismen kan förklara USA och EU:s utrikespolitiska agerande gentemot Hamas*, applicerade jag den strukturella realismen i en teoriprovande metod för att se om denna teori kunde förklara de två aktörernas liknande agerande. Det är svårt för mig att säga hur väl den strukturella realismen tolkar och analyserar USA och EU:s agerande av två anledningar. Till att börja med är det svårt att anta och förstå vilka bakomliggande anledningar som kan förekomma att ligga till grund för de två aktörernas agerande. Det andra är att jag inte är djupt insatt på hur andra teorier och ramverk tolkar de båda aktörernas ageranden. Även om både USA och EU har agerat liknande gentemot Hamas så finns det olika bakomliggande orsaker till varför de agerat som det gjort. Jag har i detta avseende fått använda mig en del av Barry Posens studier där han fokuserat på orsaker och anledningar till USA och EU:s sätt att agera och uttala sig utrikespolitiskt. En del mindre antaganden har även gjorts för att kunna förklara aktörernas agerande, dock har dessa antaganden vid användandet motiverats för att styrka deras relevans och trovärdighet.

Även om USA och EU har agerat liknande gentemot Hamas så ger den strukturella realismen ingen relevant tolkning till varför USA har agerat som de gjort. Den strukturella realismen finner relevans i EU:s agerande då dessa i sin nuvarande maktposition är mer ämnade för att söka sig till samarbeten. Den strukturella realismen talar generellt inte för att aktörer skall söka sig efter samarbete men för en aktör som EU vars handlingskraft är låg så rättfärdigas detta agerande till skillnad från USAs i Hamas-problematiken. Utifrån detta syftar jag inte på att den strukturella realismen är eller behöver vara den mest relevanta teorin för att förklara och tolka EU:s agerande i Hamas-frågan men teorin ger möjlighet till tolkningar och förklaringar av agerandet inom ramen för det internationella systemet.

Om man ska ge en rättvis och fullskalig bild av USA och EU:s agerande gentemot Hamas skulle man behöva fördjupa sig mer på aktörernas bakomliggande orsaker till sitt agerande samt att man använder en bredare och djupare applicering av möjligtvis fler teorier. Man skulle även behöva jämföra utfallet med hur andra teorier skulle presenterat agerandet för att få en helhetsbild samt för att kunna möjliggöra en teoriutveckling. Den strukturella realismen fokuserar väldigt mycket på den maktposition aktörer har och fokuserar inte tillräckligt mycket kring samarbeten och allianser. Med detta menar jag inte att realismen är ett utdaterat perspektiv då mycket fortfarande handlar om makt och den militära makt olika aktörer innehar, men det internationella systemet har sedan kalla krigets slut vuxit mycket tätare och de liberala teorierna; med fokus på samarbeten och universella rättigheter, har vuxit sig starkare och erbjuder nu en bredare tolkning av det internationella systemet och dess struktur.

8 Referenser

8.1 Böcker och artiklar

- Bergström, Göran och Boréus, Kristina. 2012. *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.
- Bjereld, Ulf, Marie Demker & Jonas Hinnfors. 1999. ”Problematiska problem? Om den vetenskapliga problemställningens plats i undervisning och forskning”, *Statsvetenskaplig Tidskrift* 102(4): 436–442.
- Bjereld, Ulf, Marie Demker & Jonas Hinnfors. 2009. *Varför vetenskap? Tredje upplagan*. Lund: Studentlitteratur.
- Boström, Bengt-Ove & Marie Uhrwing. 1999. ”Enighet eller pluralism?”, *Statsvetenskaplig Tidskrift* 102(3): 311–317.
- Dunne, Tim & Schmidt, Brian. 2011. Realism. John Baylis, Steve Smith & Patricia Owens (red.) (2011) *The globalization of world politics, An introduction to international relations, fifth edition*. Oxford University press.
- Flyvberg, Bent. 2006. “Five Misunderstandings About Case-Study Research”, *Qualitative Inquiry* vol. 12 (2): 219-245.
- George, Alexander, L & Andrew Bennett. 2004. *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. Cambridge.
- Halperin, Sandra & Heath, Oliver (2012) *Political Research, Methods and Practical Skills* New York: Oxford University Press Inc.
- Informationssökning – En guide:
[http://www.sambib.lu.se/fileadmin/user_upload/SOB/dokument/Informationssoekning.pdf] – hämtad den 6 maj 2014
- Kagan, Robert. 2002. “Power and Weakness”, *Policy review, No. 113*
- Lamy, S. 2011. Contemporary mainstream approaches; neo-realism and neo-liberalism. John Baylis, Steve Smith & Patricia Owens (red.) (2011) *The globalization of world politics, An introduction to international relations, fifth edition*. Oxford University press.

- Neumann, R. Peter. 2009. *Old & New Terrorism*. Polity Press
- O'Donnell, Clara. 2008. "The EU, Israel and Hamas", *Published by the Centre for European Reform*, April 2008, ISBN 978 1 901229 82 0.
- Posen, R. Barry. 2006. "European Union Security and Defense Policy: Response to Unipolarity?", *Security Studies*, 15, No 2; 149-186,
- Posen, R. Barry. 2001. "The struggle against Terrorism", *International Security*, Vol. 26, No. 3, pp. 39-55
- Teorell, Jan & Torsten Svensson. 2007. *Att fråga och att svara: Samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber.

8.2 Officiella dokument och utsagor

- EU, Delegation to the UN, 30 mars 2006b. Summary: Statement of the Quartet: The new Palestinian Government.
[http://www.eu-un.europa.eu/articles/en/article_5865_en.htm] – hämtad den 9 november 2014
- EU, European Commission, 28 november 2011. EU-U.S Summit joint statement. MEMO/11/842
[http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-11-842_en.htm?locale=en] – hämtad den 14 december 2014
- EU, European Council, 1 oktober 2003b. Ordförandeskapets slutsatser. Diarienummer: 11638/03
[http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/sv/ec/76286.pdf] – hämtad den 7 november 2014
- EU, European Council, 3 maj 2002. Kampen mot terrorism – uppdaterad förteckning. Diarienummer: 8549/02
[http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/sv/misc/70489.pdf] – hämtad den 9 november 2014
- EU, European Council, 11 september 2003a. Declaration by the Presidency on behalf of the European Union on the situation in the Middle East.
Diarienummer: 12400/03
[http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/cfsp/77154.pdf] – hämtad den 14 december 2014

- EU, European Council, 21 juni 2006c. EU-US Summit – Vienna, 21 June 2006.
Diarienummer: 10783/06
[http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/er/90176.pdf] –
hämtad den 14 december 2014
- EU, European Council, 30-31 januari 2006a. Pressmeddelande: Allmänna frågor
och yttre förbindelser. Diarienummer: 5565/06
[http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/sv/gena/88288.pdf] – hämtad den 26 november 2014
- EU, External Action Service, 2014. What we do.
[http://eeas.europa.eu/what_we_do/index_en.htm] – hämtad den 7 maj 2014
- EU, Official Journal L 187, 16 juli 1997. Euro-Mediterranean Interim Association
Agreement.
[[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:21997A0716\(01\):EN:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:21997A0716(01):EN:HTML)] –
hämtad den 10 november 2014
- Kvartetten, 2002a. About OQR.
[<http://www.tonyblairoffice.org/quartet/pages/about-oqr/>] - hämtad den 10 november
2014
- Kvartetten, 2002b. Joint Statement by the Quartet
[<http://www.tonyblairoffice.org/page/-/quartet/documents/quartet-dec-2002.pdf>] – hämtad den 15 december 2014
- NPR (National Public Radio), 4 juni 2008. Transcript: Obama's Speech at AIPAC.
[<http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=91150432>] – hämtad den 7
januari 2015
- USA, Department of State, juli 1997b. Significant Incidents of Political Violence
against Americans
[<http://www.state.gov/www/global/terrorism/sipvaa96.pdf>] – hämtad den 25
oktober 2014
- USA, Department of State, 4 mars 2009a. Remarks with Palestinian President
Mahmoud Abbas.
[<http://www.state.gov/secretary/20092013clinton/rm/2009a/03/120021.htm>] – hämtad den
9 november 2014
- USA, Department of State, 8 oktober 1997a, Foreign Terrorist Organizations

- [http://www.state.gov/www/global/terrorism/terrorist_orgs_list.html] –
hämtad den 7 november 2014
- USA, Department of state, 9 maj 2006b. Text released by the United Nations.
[<http://2001-2009.state.gov/p/nea/rls/66038.htm>] – hämtad den 7 november 2014
- USA, Department of State, 17 september 2002b. Middle East Quartet Communique
of September 17, 2002. [<http://2001-2009.state.gov/p/nea/rt/15207.htm>] –
hämtad den 6 januari 2015
- USA, Department of State, 23 januari 2009b. Daily Press Briefing.
[<http://www.state.gov/r/pa/prs/dpb/2009/jan/115333.htm>] – hämtad den 10 december
2014
- USA, Department of State, 27 januari 2006a. Transcript on Daily Press Briefing
[<http://2001-2009.state.gov/r/pa/prs/dpb/2006/60004.htm>] – hämtad den 9 november
2014
- USA, Office of the Press Secretary, 4 april 2002a, President to Send Secretary
Powell to Middle East.
[<http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2002/04/20020404-1.html>] –
hämtad den 6 januari 2015